

Kunta- ja alueosasto

27.9.2023

Kainuun hyvinvointialue
PL 400
87070 Kainuu

Päätös Kainuun hyvinvointialueen oikaisuvaatimuksesta koskien kertakorvauksen ennakkomaksua

Asia

Kainuun hyvinvointialue on hakenut oikaisua valtiovarainministeriön päätökseen hyvinvointialueen vuoden 2023 kertakorvauksen ennakkomaksusta (VN/29524/2022). Kainuun hyvinvointialue viittaa oikaisuvaatimuksessaan valtiovarainministeriön 23.3.2023 julkaisemaan hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoitusta korjaavan kertakorvauksen arviolaskelmaan, jonka mukaan arvio Kainuun hyvinvointialueen kertakorvauksesta oli -3,6 miljoonaa euroa.

Oikaisuvaatimuksen mukaan Kainuun hyvinvointialueen negatiivisen kertakorvauksen taustalla on se, että Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tilinpäätös vuodelle 2022 muodostui yli 16 miljoonaa euroa ennakoitua paremmaksi. Tähän on vaikuttanut erityisesti arvioitua suuremmat koronakorvaukset, Kainuunmeren työterveyden osakkeiden myynnistä aiheutunut luovutusvoitto sekä henkilötyövuositavoitteen merkittävä alittuminen. Kainuun alueella on kärsitty työvoimapulasta, minkä johdosta vuoden 2022 henkilöstökulut alittuivat merkittävästi. Työvoimapulaa ei ole voitu markkinatarjonnan puutteesta johtuen kompensoida myöskään ostopalveluilla, jolloin koronatoimenpiteet on jouduttu toteuttamaan perustoiminnan kustannuksella. Kainuun kunnissa on kertynyt vuoden 2022 aikana hoitovelkaa, mikä siirtyy Kainuun hyvinvointialueelle hoidettavaksi nykyrahoituksen puitteissa.

Kainuun hyvinvointialue toteaa oikaisuvaatimuksessaan, että arvio kertakorvauksesta on heidänkin näkemyksen mukaan sinänsä laskettu voimassa olevan lainsäädännön määräysten mukaisesti. Kertakorvauksen laskentatapa ei kuitenkaan riittävästi huomioi edellä mainittuja satunnaistekijöitä, jotka Kainuun hyvinvointialueen kohdalla johtavat epäoikeudenmukaiseen lopputulokseen eli negatiiviseen kertakorvaukseen. Kainuun hyvinvointialueen toiminnan talouden tilannekuva on vaihdellut eri rahoituspäätösten ja rahoituslaskelmien muutosten

yhteydessä merkittävästi. Ennuste vuoden 2023 alijäämästä on vaihdellut -33 miljoonan euron ja -15 miljoonan euron välillä, mitä voidaan pitää suhteessa noin 440 miljoonan euron kokonaistalouteen varsin suurena. Kainuun hyvinvointialue on sen hyvinvointialueiden neljänneksen joukossa, jonka ennustettu alijäämä vuodelle 2023 on yli 300 euroa asukasta kohden.

Kainuun hyvinvointialue vaatii edellä esitetyillä perusteilla, että negatiivista kertakorvausta ei vähennetä Kainuun hyvinvointialueen rahoituksesta tammikuussa 2024. Kertakorvaus tulisi kohtuullistaa valtiovarainministeriön erillispäätöksellä 0 euroon, koska kertakorvauksen laskentatapa ei riittävästi huomioi satunnaisia tekijöitä hyvinvointialueelle siirtyvien organisaatioiden vuoden 2022 tilinpäätöksissä eivätkä valtiovarainministeriön muut toimet oikaise Kainuun hyvinvointialueen poikkeuksellista tilannetta.

Päätöksen perustelut

Valtion rahoitus hyvinvointialueille määräytyy hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021, jäljempänä rahoituslaki) mukaisesti.

Rahoituksen taso perustuu rahoituslain 34 §:n 1 momentin mukaan kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien kustannusten vuoden 2022 kuntien talousarvotietojen perusteella laskettuun yhteismäärään, jota tarkistetaan rahoituslain 7–9 §:n mukaisesti palvelutarpeen kasvuarvion, hyvinvointialueindeksin ja lakisääteisten tehtävämuutosten perusteella. Rahoituslain 34 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueille myönnetty vuoden 2023 rahoitus tarkistetaan vielä kunnilta siirtyvien tehtävien kustannusten osalta vuoden 2022 kuntien palvelukohtaisten tilinpäätöstietojen perusteella.

Rahoituslain 35 §:n 6 momentin mukaan hyvinvointialuekohtaisten siirtymätasausten perusteena oleva laskennallisten ja toteutuneiden kustannusten erotus lasketaan vuoden 2022 tasolla. Hyvinvointialueen alueen kuntien toteutuneet kustannukset otetaan huomioon kuntakohtaisesti vuosien 2021 ja 2022 keskiarvoina, jotka korotetaan vuoden 2022 koko maan tasolle. Keskiarvon laskennassa käytetään vuodelta 2021 kuntien Valtiokonttorille toimittamia tilinpäätöstietoja ja vuodelta 2022 kuntien talousarvotietoja. Toteutuneet kustannukset tarkistetaan vuonna 2023 vuoden 2024 rahoituksesta lukien kuntien Valtiokonttorille toimittamien vuoden 2022 palvelukohtaisten tilinpäätöstietojen perusteella.

Rahoituslain 35 a §:n 1 momentin mukaan myös hyvinvointialuekohtainen vuoden 2023 rahoitus korjataan erillisellä kertaluonteisella lisäyksellä tai vähennyksellä (*kertakorvaus*), jos hyvinvointialueelle vuonna 2023 myönnetyn valtion

rahoituksen euromäärä on 35 §:n 6 momentissa tarkoitetun tarkistuksen perusteella ollut hyvinvointialueen alueen kuntien toteutuneita kustannuksia pienempi tai suurempi. Lisäys tai vähennys lasketaan siten, että hyvinvointialueelle vuonna 2023 myönnettyä valtion rahoitusta verrataan euromäärään, joka hyvinvointialueelle olisi myönnetty valtion rahoituksena, jos laskennassa olisi vuoden 2022 kuntien talousarviotietojen sijasta käytetty vuoden 2022 palvelukohtaisia tilinpäätöstietoja. Lisäys tai vähennys on näin saadun erotuksen suuruinen.

Rahoituslain 35 a §:n 2 momentin mukaan kertakorvauksesta maksetaan hyvinvointialueille etukäteen koko maan tasolla 150 miljoonaa euroa viimeistään toukokuussa 2023. Edellä mainittu määrä kohdistetaan hyvinvointialueille kuntien Tilastokeskukselle toimittamien vuoden 2022 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen nettokustannuskyselyn mukaisten palveluluokkakohtaisten tilinpäätösennakkotietojen perusteella arvioidun kertakorvauksen alueittaisen jakautumisen suhteessa. Kertakorvaus tarkistetaan 1 momentissa säädetyn mukaisesti tammikuussa 2024 tekemällä hyvinvointialueen rahoitukseen erillinen lisäys tai erillinen vähennys, jossa otetaan huomioon myös tässä momentissa tarkoitettu hyvinvointialueelle etukäteen maksettu korvaus ja mahdollinen 3 momentissa tarkoitettu lisärahoitus.

Hyvinvointialueille on myönnetty rahoituslain mukaista yleiskatteellista rahoitusta varainhoitovuodelle 2023 yhteensä 22 494 560 512 euroa. Kunnilta kerättiin alkuvuoden 2023 aikana Tilastokeskuksen toimesta tietoja vuoden 2022 tilinpäätösarviotietojen mukaisista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen nettokustannuksista. Näiden tietojen perusteella maaliskuussa 2023 päivitettiin laskelmia hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoituksen tasosta sekä hyvinvointialuekohtaisista siirtymätasauksista.

Valtiovarainministeriön maaliskuussa julkaisemat rahoituslaskelmat vuoden 2023 kertakorvauksesta ovat arviolaskelmia. Arvio kertakorvauksesta laskettiin vuonna 2023 maksettavan valtion rahoituksen ja vuoden 2022 tilinpäätösarviotietojen perusteella lasketun vuoden 2023 rahoituksen välisen erotuksen perusteella.

Vuoden 2022 tilinpäätösarviotietojen perusteella määritelty kunnilta hyvinvointialueille siirtyvä kustannus kasvoi koko maan tasolla suhteessa talousarviotietojen perusteella määriteltyyn siirtyvään kustannukseen. Tämä kasvatti laskennallista rahoitusta vuoden 2022 tasossa kaikille hyvinvointialueille. Kainuun hyvinvointialueen kuntien tilinpäätösarviotietojen mukaiset siirtyvät kustannukset kuitenkin laskivat suhteessa talousarviotietojen mukaisiin siirtyviin kustannuksiin. Näiden yhteisvaikutuksena päivitetystä laskelmassa Kainuun hyvinvointialueen siirtymätasaus laski noin 13 miljoonaa euroa ja muuttui siirtymätasauslisästä siirtymätasausvähennykseksi. Siirtymätasaus on

laskennallisen rahoituksen ja siirtyvien kustannusten välinen erotus vuoden 2022 tasossa.

Laskennassa käytetyt kustannustiedot	Laskennallinen rahoitus 2022 tasossa	Siirtyvät kustannukset 2022 tasossa	Siirtymätasauslisä tai -vähennys 2023
Kainuun kuntien vuoden 2022 talousarvotiedot	340 932 717	350 753 669	9 820 952
Kainuun kuntien vuoden 2022 tilinpäätösarvotiedot	350 025 690	346 792 495	-3 233 195
<i>Muutos</i>	<i>9 092 972</i>	<i>-3 961 174</i>	<i>-13 054 147</i>

Maaliskuussa päivitetyn laskelman mukaisesti vuoden 2023 rahoitus oli Kainuun hyvinvointialueelle 365 239 303 euroa. Tämä muodostui vuoden 2023 laskennallisesta rahoituksesta (368 472 498 euroa) ja siirtymätasausvähennyksestä (-3 233 195 euroa). Joulukuussa 2022 tehdyn vuoden 2023 rahoituksen maksupäätöksen mukaisesti Kainuun hyvinvointialueen rahoitus oli 368 830 491 euroa. Tämä muodostui vuoden 2023 laskennallisesta rahoituksesta (359 009 539 euroa) ja siirtymätasauslisästä (9 820 952 euroa).

Kun tilinpäätösarvotietojen perusteella päivitettyä vuoden 2023 rahoitusta verrataan maksupäätöksen mukaiseen vuonna 2023 maksettavaan rahoitukseen, erotuksena saadaan maaliskuussa julkaistu arvio Kainuun hyvinvointialueen kertakorvauksesta, -3,6 miljoonaa euroa.

Laskennassa käytetyt kustannustiedot	Laskennallinen rahoitus vuonna 2023	Siirtymätasaus vuonna 2023	Vuoden 2023 rahoitus
Kainuun kuntien vuoden 2022 talousarvotiedot	359 009 539	9 820 952	368 830 491
Kainuun kuntien vuoden 2022 tilinpäätösarvotiedot	368 472 498	-3 233 195	365 239 303
<i>Muutos</i>	<i>9 462 959</i>	<i>-13 054 147</i>	<i>-3 591 188</i>

Kuten oikaisuvaatimuksessakin todetaan, hyvinvointialueiden kertakorvauksen ennakkomaksut on laskettu rahoituslain säännösten mukaisesti. Negatiiviseksi muodostuneeseen arvioon kertakorvauksesta vaikuttivat Kainuun hyvinvointialueen kuntien tilinpäätösarvotietojen mukaisten siirtyvien kustannusten lasku suhteessa talousarvotietojen mukaisiin siirtyviin kustannuksiin.

Maaliskuussa julkaistujen laskelmien perusteella määriteltiin rahoituslain 35 a §:n 2 momentin mukainen kertakorvauksen ennakkomaksu. Hyvinvointialueille maksettiin kertakorvauksen ennakkomaksu valtiovarainministeriön päätöksen

(VN/29524/2022) mukaisesti 3.4.2023. Kainuun hyvinvointialueen kertakorvauksen ennakkomaksu oli 0 euroa.

Lopullinen hyvinvointialuekohtaisen kertakorvauksen määrä tarkentuu vielä vuoden 2023 aikana. Kertakorvauksen lopullinen suuruus määritellään kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella. Lopulliseen kertakorvauksen määrään vaikuttavat myös 30.6.2023 voimaan tulleiden valtioneuvoston asetusten (1393/2022, 7 § ja 1392/2022, 5 §) mukaan tehtävät, laskelmia merkittävästi vääristäviä tilinpäätöstietoja koskevat oikaisut. Näillä oikaisuilla on merkitystä myös Kainuun hyvinvointialueen oikaisuvaatimuksessa mainittujen vuoden 2022 satunnaisten tekijöiden huomioon ottamisessa siirtyvissä kustannuksissa. Lopullinen kertakorvauksen määrä on tältä osin tiedossa lokakuussa 2023, kun kommentointiaika kuntien kustannuksia vääristävien tietojen oikaisuihin on päättynyt ja niihin perustuvat mahdolliset tarkennukset kuntien vuoden 2021 ja 2022 kustannuksia oikaiseviin eriin on tehty. Rahoituslain 35 a §:n 2 momentin mukaisesti lopullisessa laskelmassa otetaan huomioon myös keväällä 2023 maksettu ennakkomaksu ja mahdollinen alueelle vuoden 2023 aikana maksettu lisärahoitus.

Lopullinen kertakorvaus maksetaan tammikuussa 2024. Myös mahdollinen negatiivinen kertakorvaus vähennetään alueen rahoituksesta kokonaisuudessaan tammikuussa 2024. Kertakorvauksen määräytymisen tai maksatuksen osalta rahoituslaissa ei ole säädetty valtiovarainministeriölle harkintavaltaa, joka mahdollistaisi esimerkiksi oikaisuvaatimuksessa todetun kertakorvauksen määrän kohtuullistamisen.

Päätös

Kainuun hyvinvointialueen oikaisuvaatimus hylätään, koska päätös kertakorvauksen ennakkomaksusta on tehty voimassa olevan hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) mukaisesti.

Kuntaministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Finanssiasiantuntija

Roosa Valkama

Liite

Valitusosoitus

LIITE

Valitusosoitus

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite	PL 189, 90101 Oulu
käyntiosoite	Torikatu 34-40, 90100 Oulu
puhelin (as.palvelu/kirjaamo)	029 56 42800
sähköposti	pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi (korvaa at-merkintä @-merkillä)
faksi	029 56 42841

VN/29524/2022-VM-14

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: